שבועות שתים פרק ראשון שבועות יב.

מסורת הש"ס

א) כת. יבמ"ן, ב) (עיל יא. [וש"נ], ג) [יומא סב. תמורה כב. כג.], ד) תמורה כ: [פסחים עג.], ה) [בתמורה איתא ר' אלעזר], ו) הוא נופיה. יומ"ן, ז) [עיל כ.], ח) [נזיר כה: תמורה יח.], ט) [אולם לפנינו איתא].

הגהות הב"ח

(א) ש"י ד"ה רבי מי' עליה ושוחטה ונפמ"ר (ב) תוס' ד"ה אשם וכו' הפרפה פרי ה' חטאות:

רבינו חננאל

ור' יוחנן האי גמרא גמיר לה. ור' שמעון הני חמידין שלא הוצרכו לצבור מקריב בהו למזבח כלומר מקריבין אותן שלא לשום תמידין. אלא כמו מיני מנחות שאינן מעיקר הסעודה כך ענין קרין המזבח. והני מילי חמידין דמעיקרא עולות ניהו. השתא נמי מקריבין אותן עולות לקרין למזבח כמו דורון ולא כמו חובה (אלא) (אבל) כגון שעירי חטאת שנשתיירו וכיוצא בהן אין מקריבין בגופן לשום עולה. דחיישינן לאחר כפרה אע"ג דפקעה מהן קדושה לאחר כפרה אטו לפני כפרה אלא מקריבין ברמיהן: אמר רבא אף אנן נמי תנינא והשני ירעה עד שיסתאב ויימכר. ואמאי נקרב הוא גופיה עולת נדבה. אלא לאו ש"מ גזרה לאחר כפרה אטו לפני כפרה. תניא נמי הכי מה מביאין מן המותרות.

אלא רבנן דאמרו לו. כמתני' והכי אמרי ליה הואיל ואין כפרתן שוה ולית לך לב ב"ד מתנה שאם אבד בזה יקריב בזה לכפרה אחרת היאך הן קריבין: **ממאי דר' יהודה.** קאמר ליה דלית ליה נמי אין כפרתן שוה כר"ש ומשום לב ב"ד מתנה הוא דקא מותיב לה והכי קאמר ליה כשלמא כו': **דלמא ר"מ.** קאמר לה דלית ליה כפרתן שוה והכי קאמר ליה כו': **מאי עביד ליה.** לתמידין שלא הוצרכו לצבור: **מקילין בהן את המזבח.** כשהמזבח בטל מקריבין אותו עולה לנדבת צבור כדשמעינן ליה לר"ש דאמר במתני' ג) גבי שעיר שלא קרב בזה יקרב בזה משום טעמא דכולן באין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו. אלמא אע"ג דלאו היינו דהכיא כפרה גופה כיון דשייכא במקצתה קרב לה ה"נ אלו שניקבו לצורך תמידין ולא הוצרכו יקרבו לקרן המזבח שהרי לשם עולה הופרשו ויקרן נמי עולה הוא. ולקמן (ע"ב) מפרש מהו לשון קרן: **מודה ר"ש בשעירי חטאות.** שנקבו מתרומת הלשכה של שנה זו ונתותרו כגון שעיר של ר"ח אדר שאבד ונמצא בניסן שאינו ראוי ליקרב עוד לחובת צבור והרי הוא לקרן המזבח מודה הוא שאין מקילין בגופו ליקרב הוא עולה אלא כדמיו שירעה ולכשיומם יקחו בדמיו עולה לקרן המזבח: **הפס.** הוא גבי תמידים שלא הוצרכו קאמר ר"ש דמקילים בגופן דמעיקרא לשם עולה נלקחו והשתא נמי לעולה קריבי: **אכל הכא גזירה לאחר כפרה אטו קודם כפרה.** אי מכשרת חטאת צבור ליקרב עולה לאחר שנתכפרו צבור באחר ונתן זה לקרן המזבח אתי לאכשורי נמי לעולה קודם כפרה שנתמנו לשם חטאת עומד: **אף אנן נמי תנינא.** לר"ש דאין מקילים בגופי חטאות שניתותרו ואף שמקילין בדמיהן: **והשני ירעה.** במקבת יומא (דף פב.) גבי שני שעירי יום"כ שמת המשתלח והוצרכו להביא שני שעירים אחרים ולהגריל עליהם ושמתה האחד ונמצאו שניהם לשם אחד מזוג ראשון ואחד מזוג שני אחד יקרב לשעיר העשה כפרים והשני ירעה ויפלו דמיו לנדבה שאין חטאת צבור מתה ומאן שמעת ליה דאמר אין חטאת צבור מתה ר"ש (ועיל יא:) וקאמר ירעה ולא קאמר יקרב לנדבה. וכל יפלו לנדבה דקאמר ר"ש בכל דוכתא לקרן המזבח הוא: **אשם שמתו בעליו או שנתכפרו.** בחטאת כי האי גוונא מתה באשם רועה דהכי גמרינן בהלכתא (מתורה יח.) כל שבחטאת מתה באשם רועה וכל הרועין דמיהן נופלים לנדבה שכן מדרשו של יהוידע הכהן במס' תמורה (דף פג:): **ר"א אומר ימות.** ר"א אית ליה אשם בחטאת לכל דבר אף אשם שחטו שלא לשמו פסול בפ"ק דזבחים (דף כ.) וכן לענין שאם נכנס דמו להיכל פסול (שם פא.): **רבי יהושע אומר יביא בדמיו עולה.** בעל האשם יביא בדמיו עולה. והתם (תמורה כ:) מפרש והלא אף נדבה עולה היא מה בין דברי רבי יהושע לדברי חכמים אלא בזמן שהיא באה נדבת יחיד סומך עליה ושוחטה ונפסיה קרבין משלו ובזמן שהיא באה נדבת צבור אינו סומך עליה (א) ונפסיה קרבין משל צבור: **אינא נמי הכי.** כדאמר לעיל מותרות לר"ש מקילין בהן את המזבח: **מה הן מביאין מן המותרות.** של צבור שנתותרו משנה לשנה: קין

שאני קטורת דלית ליה תקנתא ברעיה. תימה דה"ל למינקט תקנתא דתמידים והל"ל דלית להו תקנתא בקרן למזבח שתקנה זו עושין בתמידין כדאמר בסמוך וי"ל דרבותא נקט דאפי' תקנה מועטת כזו אין בקטורת וא"ת לעיל (דף י:) דפריך רבה לרב חסדא ממתני' דמותר הקטורת אמאי לא משני הכי וי"ל דומר משום דרב חסדא אית ליה שאין לב בית דין מתנה בשום מקום להפקיע קדושת הגוף: **וממאי** דר' יהודה היא. תימה כי אתיא נמי כר' יהודה מאי למימר שאני חטאת לצבור דלית להו תקנתא נרעיה דהא ר' יהודה אמר לעיל כולם יתותו ומיהו עדיפא מינה קאמר דללמא ר"מ היא ואפי' בהנך חילוקים דסכיתי לית ליה לב ב"ד מתנה עליהן:

מקיצין בהן את המזבח. תימה דבפרק התודה (מנחות עט: ושם) משמע דאזלי לרעיה דאמר ומי אית ליה לר"ש לב ב"ד מתנה עליהן והא א"ר אידי בר אבין א"ר יוחנן תמידין אלא הוצרכו לצבור לדברי ר"ש אין נפדין תמימים ומשני שאני התם דאית להם תקנה נרעיה וי"ל דהתם משום חטאות משני הכי דעיקר מילתא דר' יוחנן משום דדייק ממתני' דלית ליה לר"ש לב ב"ד מתנה אע"ג דא"ר יוחנן גמרא גמיר לה הייתו דלרבנן נפדין תמימים אבל לדברי ר"ש ממתני' דייק וכן משמע מדנקט לדר"ש ולא קאמר ר"ש אומר ואגב דנקט לדברי ר"ש נקט נמי לדברי חכמים ואם תאמר וממתני' היכי מצי דייק דלמא הא דלא אהדר להו ר"ש לב ב"ד מתנה עליהן משום דלא אילטריך וי"ל דיון דגמיר ר' יוחנן דלרבנן אית להו לב ב"ד אי לאו דשמעי' לר"ש דלית ליה לא הוה להו לאקשויי לר"ש דאיתא בעליו כו' **אלא** ש"מ גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה. משמע דלאחר כפרה אפילו קודם ניתוק שרי מדאורייתא מדלא קאמר גזירה אחר ניתוק אטו קודם ניתוק משמע דליכא איסור אלא קודם כפרה והא דאמר בכל דוכתא ט) דהלכתא גמירי לה דכל שבחטאת מתה באשם רועה אר"ת דרעיה דרבנן היא והלכתא לא גמירי אלא כל שבחטאת מתה באשם קרב עולה והש"ס דנקט רעיה לפי שתקנו אותה חכמים והעמידוה בה ואינה אלא מדרבנן כדמשמע הכא והכי נמי מוכח בפסחים בסוף פרק אלו דברים (עג. ושם) דאמר רב הונא א"ר אשם שניתק לרעיה ושחטו קתם כשר לעולה אלמא לא בעי עקירה אי הכי כי לא ניתק נמי פי' בשלמא אי בעי עקירה כו' מש"ה בעי ניתוק דעבוד רבנן היכרא דע"י כך יזכור לעוקרו אבל כיון דלא בעי עקירה לא ניתק נמי ומשני גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה ותימה דבפ"ק דזבחים (דף ה: ושם) ובפ"ק דמנחות (דף ד. ושם) אמר רב הונא אשם שניתק לרעיה כו' ניתק אין לא ניתק לא מאי טעמא אמר קרא הוא בהוייתו יהא ופירש בקונטרס בהוייתו יהא עד שניתק וע"כ דרשה גמורה היא דקאמר התם אלא הוא למה לי ואר"ת דל"ג התם ניתק אין לא ניתק לא ונתמורה פרק אלו קדשים (דף יח. ושם) איתו בשום ספרים ט) ואפילו גרס ליה לא קאי דרשה דקרא לפרש טעמא דלא ניתק לא אלא אתא לפרש מאי טעמא כשר כשנתנו אתם בלא עקירה אמר קרא הוא בהוייתו יהא כלומר אלכתא אשכחן כי האי גוונא בפ"ב דבכורות (דף טו. ושם) דמקיש דבר הבא ממעלה גרה פי' תמורת פסולי המוקדשים לדבר הבא ממפריסי הפרסה (ג) ה' חטאות המתות וגמר מהתם מה התם במיתה אף על גב דהתם הלכתא היא: **תניא** נמי הכי מה הן מביאין כו'. נראה דמייתי סייעתא דגזרינן אטו קודם כפרה מדלא קתני מה הן עושין מן המותרות אלא מה הן מביאין משמע מדמייתי אכל לא מגופן ובמותר חטאת ואשם מיירי ולא במותר עולה דאתם מותר בזבחים ובתמורה בחטאת ואשם מיירי:

עין משפט נר מצוה

לט א מיי' פ"ד מהלי' פסולי מוקדשין הלכה כ:
מ ב מיי' פ"ה מהלי' שגיאות הי"כ הלי' טו:
מא ג מיי' פ"ד מהלי' פסולי מוקדשין הלכה יד:
מב ד מיי' שם הלי' טו:
מג ה מיי' פ"ד מהלי' שקלים הלכה ט ופ"ב הלכה ג:

מוסף רש"י

פר רשעיר של יוה"כ. שהן חטאות הפמיות (לעיל יא.). **והפריש אחרים** תחתיהם. ומתנפרו בהן ומאחר כך מתנאו התמידים (הוריות ו.). **וכן שעירי ע"ז.** לצבור שחטאו בע"ז בהיראת כ"ד. מביאין פר לעולה ושעיר לחטאת. דכתיב בפרשת עלה לך, ואותו שעיר מתן דמו על הפרוכת ועל מזבח הזהב. כדאמר בזבחים בפרק כ"ם (שם). **והפריש אחרים** תחתיהן. ומתנאו הרחטונים (יומא סה.). בולן ימותו. אלא דמי לשעירי הרגלים בתנן בהו בתמיתין לא קרבו ברגל זה יקרבו ברגל אחר, אבל אלו אינן רלוין עד יום הכפורים לשנה הבאה וכבר עברה לה שנה והוו להו מתרומה ישנה. **והלכך** ימותו כדין חטאת שבפרו בעליה, שהלכה לתשה מבני מתם חטאות מתות ווו אמת מהן (לעיל יא.). **לנדבה.** לקרן המזבח והיא קריבה נדבת צבור ובאה מן המותרות של כל הרועות המתורות בכל מקום (יומא נ.). **שאין חטאת צבור מתה.** וכי גמירי מתם חטאות מתות כיחיד גמירי (שם). **ר' אליעזר אומר ימות.** כל דדייו של ר"א היה עושה אשם בחטאת לכל דבר שנאמר (ויקרא ז) בחטאת כאשם, וכן גבי אלה לשמו וכן גבי חטאת שנתנה דמה לפנים בחטאת זבחים (:) פסחים עג.).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com